

Oversigt over Plantesygdomme.

184. — Maj 1932.

Paa de lette sortmuldede Jorder er der iagttaget stærke Angreb af Gulspidssyge, saaledes i Byg, hvor Jorden var meget løs efter Brak eller Græs; dyrkes der undtagelsesvis Hvede paa de udsatte Jorder, kan den angribes stærkt. Blaasten udstrøet først i Maj har virket udmærket.

Flere Steder har Kornet faaet Bladspidserne svedne af Kulde og Blæst, enkelte Steder er der Frostbælter at se paa Bladene. I Landets sydlige Egne har rigelig Nedbør stedvis faaet Kornet til at gulne, paa Lolland har Regnen 25.—28. Maj foraarsaget alvorlige Oversvømmelser.

Gule Pletter i Bygmarkerne ses mange Steder, mest udbredt i Nord- og Vestjylland. Mange Iagttagelser bekræfter, at Næringsmangel, kold Jord, løs Jord og dyb Saaning er Hovedaarsagerne. Virkningen af Staldgødning til Forfrugten eller Ajle til Bygget ses tydeligt, og det samme gælder Virkningen af Kali i Gødningsforsøg. Efter de graadige Kaalroer og i den løse Jord efter sent pløjet Græs, bliver Gulfarvningen ofte saa udbredt, at der ikke længere er Tale om Pletter.

Der er indløbet talrige Meddelelser om alvorlige Angreb af Havre-aal. Smølderlarverne er i mange Egne usædvanlig slemme, og Omsaaning har i en Del Tilfælde været nødvendig. I sidste Maaned forelaa der kun enkelte Meddelelser om Angreb af Stankelbenslarver. Nu stiller Sagen sig anderledes, thi baade fra Sjælland, Fyn og Jylland meldes der om ødelæggende Angreb, især i Sønderjylland synes Skaden mange Steder at være katastrofal, hvor man ikke har ment at kunne ofre Giftklid paa Bekæmpelsen. Ogsaa i Roemarker er der anrettet betydelig Skade.

Fritfluellarverne har kun hist og her tyndet Vintersæden, og Angreb i Havre er ikke almindelige. Brakfluens Larve har i visse Egne gjort betydelig Skade i Vintersæden.

En Del slemme Angreb af Kløveraal er konstateret, og der er fundet et stærkt Angreb af Aal i Lucerne. Bladrandbillerne har ofte gnavet Ærterne og hæmmet Væksten.

Rodbrand i Runkelroer og Sukkerroer er godartet, hvor Jorden ikke er alt for vaad eller kalktrængende.

Aadselbillen har optraadt ondartet nogle Steder særlig paa Lolland. I nogle Marker har Omsaaning været nødvendig.

Om Angreb af Kaalthripsen meldes fra Møen, og nogle Egne af Sjælland. Kaalroernes Blade blev skeformede og Væksten hæmmedes. Glimmerbøsserne har været paa Færde i meget forskellig Grad. Nogle Steder har Angrebene været meget stærke; men Regnen har oftest gjort sin Virkning. Noget lignende kan siges om Jordlopperne. Om ødelæggende Angreb af Rapsjordloppen i Frøroer og Frøturnips har vi modtaget Meddelelse fra Møen.

Frugtræernes Blomstring har mange Steder været ualmindelig rig. Regnen i Slutningen af Blomstringstiden har begunstiget Kærne- og Stenfrugtskimmelen, saaledes at disse to Svampe har foraarsaget en Del Skade paa henholdsvis Æble, Kirsebær og Blommer.

Æbleskurv, Pæreskurv og Stikkelsbædræber har begyndt at vise sig.

I Frugthaverne har Frostmaalerne ofte optraadt meget ødelæggende baade paa Trær og Buske; stærke Angreb paa Stikkelsbær er bl. a. almindelige. Blommehvepsen hærger slemt, og de »stukne« Frugter ses ofte i foruroligende Tal. Pæregalmyggen er som sædvanlig ødelæggende mange Steder. Hindbærsnudebillen har taget sin Del af Jordbærblomsterne, og Hindbærbillen ses ofte i stort Tal. Fra Københavns Omegn klages meget over Snegle, der har huseret slemt i Haverne, særlig i Agurkbedene.

Lyngby, 10. Juni 1932.

Statens plantepatologiske Forsøg.

Der er for Maj modtaget 60 Beretninger; endvidere er der, foruden 435 Anmodninger om Vejledninger, indkommet godt 600 Forespørgsler.

KORN.

Gulspidssyge er fundet i Havre og Byg, samt i to Tilfælde i Hvede dyrket paa let, sortmuldet Jord. Stærke Angreb i Byg er iagttaget paa Jord, der var meget løs efter henholdsvis Brak og gammel Grønjord (M. Nielsen, S. K. Larsen). Blaasten udstrøet først i Maj har virket udmærket.

Lyspletsyge. Der har været adskillige Angreb i Rug og Hvede. Henimod Maanedens Slutning ses tillige Angreb i Havre og Byg, som oftest endnu svage. Mangansulfat har — sammen med Svovlsur Ammoniak — faaet syg Rug i Vækst igen (N. C. Jensen); iøvrigt klages der over, at Mangansulfat ikke udnyttes hyppigt nok. Ved Varde har det i en Mark, hvor Kron-Havre og Ørn-Havre dyrkes Side om Side, vist sig, at Ørnhavre lider mindst under Angrebet (A. Pedersen).

Kulde og Blæst har flere Steder svedet Korn og Græs; fra enkelte Steder er indsendt Prøver med tydelige Frostbælter. Stærk Nedbør har i de sydlige Dele af Landet flere Steder skadet Kornets Vækst, slaaet det ned eller faaet det til at gulne. Paa Lolland har den store Nedbør 25.—28. Maj foraarsaget alvorlige Oversvømmelser.

Gule Pletter i Bygget har været meget fremtrædende i Nord- og Vestjylland; i Østjylland og paa Øerne er Udbredelsen uensartet. Ved Maanedens Slutning er Fænomenet i Aftagende. Mange Iagttagelser bekræfter, at Næringsmangel, kold Jord, løs Jord og dyb Saaning er Hovedaarsagerne. Flere Steder ses det tydeligt, at Staldgødning givet til de forud dyrkede Roer forebygger Ondet; det samme gælder Ajle givet til Byggen. I tre Forsøg ses Kaligødningens Virkning tydeligt (Hans Hansen, H. Land Jensen, F. K. Damgaard). Kaalroer og Græs (sent pløjet, løs Jord!) er stadig de to Forfrugter, der giver gule Pletter. Ved Abed synes Abed Archer, Abed Binder og Abed Nr. 32 at være mindre paavirket end Abed Nr. 8, Abed Opal og Abed Kenia, særlig Forskellen mellem Abed Archer og Abed Nr. 8 var udpræget; ogsaa ved Tystofte saas Gulfarvningen særlig stærkt og langvarigt i Abed Nr. 8 (H. A. B. Vestergaard, H. Bagge).

Kalimangel i Hvede er bl. a. iagttaget paa en Gaard i Sundeved, let Lermuld, vel at mærke i Marken længst fra Gaarden, hvor der ikke har været givet Ajle eller Kaligødning — vi maa ind paa en fornuftig Kalikonomi, saaledes at de Marker, der ligger længst ude, ikke til Stadighed udpines for Kali uden at faa den igen i Ajlen (Hans Hansen).

Rodbrand er iagttaget i alle Kornsorterne. Havre fra Jord med Reaktionstal 4.4 havde opsvulmede Rodspidser, en Afvigelse, der tidligere er iagttaget paa meget kalkfattig Jord.

Spiringsfusariose er hist og her iagttaget i Havre; i Sønderborg Amt er den helt almindelig (Chr. Nielsen).

Graapletsyge (*Septoria graminis*) er fundet paa flere indsendte Hvedeprov og 1 Bygprøve, men efter alt at dømme er Angrebet ikke primært.

RODFRUGT.

Kuldeklorose er iagttaget paa Kaal, Kaalroer og Turnips til Frø.

Paa Lolland, hvor der 25.—28. Maj faldt 100—140 mm Regn, har der været ondartede Oversvømmelser, som har ødelagt en Del Planter og anrettet betydelig Skade ved at forhindre Udtynding og Radrensning.

Rodbrand (*Phoma betae*, *Pythium baryanum*) i Runkel- og Sukkerroer er i det store og hele meget godartet, omend det kolde og fugtige Vejrlig sidst paa Maaneden har sat Roerne i Stampe. Angreb paa kalktrængende Arealer vil vel findes alle Steder i Landet — paa Tylstrup Forsøgsstation opnaas først god Bestand af Runkelroer ved 8000 kg pulv. Kalk pr. ha (S. Svendsen). Ved Ribe og Esbjerg er de tidligst saaede Runkelroer stærkt hæmmede i Væksten, der skal aabenbart være en vis Varme i Jorden (E. Christiansen, C. J. Christensen). Der udtales Tilfredshed med Lagerafsvampningen, men dog ogsaa lejlighedsvis det modsatte, saaledes et Tilfælde, hvor Hjemmeafsvampningen synes at have virket langt bedre.

ERNST GRAM.

FRUGTTRÆER.

Fra mange Lokalteter meldes om en usædvanlig rig Blomstring af Frugtt træerne i Aar. Ved Gisselfeld er Blommerne dog under Middel (H. Wedege), ogsaa ved Lyngby fandtes sparsomt blomstrende Blommetræer, den Skade, som den stærke Frost i Marts 1931 forvoldte, er endnu ikke forvundet.

Fra Østjylland skrives, at en Del Æble- og endnu flere Pæret træer er baade blomster- og bladfattige paa Grund af Skurvangreb 1931 og før (Niels Gram).

Regnen i den sidste Del af Blomstringstiden har foraarsaget, at Kærnefrugtskimmel (*Sclerotinia fructigena*) paa Æble og Stenfrugtskimmel (*Sclerotinia cinerea*) paa Kirsebær og Blomme har forvoldt en Del Skade paa de blomstrende Skud. Fra Randersegnen skrives om stærke Angreb paa Kirsebær (N. P. Jensen).

Fra Lolland-Falster hedder det: »Enkelte Steder meldes der, at Blomsterknopperne paa enkelte Træer er blevet skadet af sen Frost» (Georg Jensen).

Sidst i Maaneden har Æbleskurven (*Venturia inaequalis*) og Pæreskurven (*Venturia pirina*) begyndt at vise sig hist og her.

Ved Landsgrav ved Slagelse er der iagttaget Blæresyge (*Taphrina deformans*) paa unge Ferskenplanter, som sikkert er indført sydfra sidste Aar (E. Christensen).

Ved Hørsholm er iagttaget Stikkelsbærdræber (*Sphaerotheca mors uvae*) (H. Øhlers).

PRYDHAVEN.

Drueskimmel (*Botrytis paeonia*) har som sædvanligt ødelagt Pæon-skud; fra Skive meldes om Angreb paa *Paeonia chinensis*, hvor ca. Halvdelen af Stænglerne er ødelagt (J. C. Myrhøj).

Frilandstulipaner er i Salling og Himmerland mange Steder ødelagt af Tulipandrueskimmel (*Botrytis tulipae*) (J. C. Myrhøj). Forskellige Frilandsprimula er ved Lyngby angrebet af Mosaiksyge.

Rødgran fik flere Steder svedet Naalene, formentlig i den kolde Periode sidst i Marts, hvor Træerne stod udsat for Blæst; de svedne Naale er nu kastede og Knopperne paa de paagældende Grene viser sig at skyde sent eller at være helt udtørrede.

ANNA WEBER.

KORN.

Havreaal (*Heterodera schachtii*). Fra Vejen-Brørupnegnen skrives: Et usædvanlig tidligt og ondartet Angreb i Gesten. Ca. 5 Td. Land ødelagt. Havreaal ikke tidligere iagttaget paa denne Egn (H. Land-Jensen). Fra Fyen: Ved Ullerslev er der konstateret Angreb i Havre med Byg som Forfrugt. Angrebet holdt sig udelukkende til de Partier af Marken, hvor Jorden var af løs, let Beskaffenhed. Paa den faste, lermuldede Jord var der intet i Vejen med Havren (Laigaard-Nielsen). Foruden de nævnte er der fundet adskillige andre Angreb af Havreaal.

Oldenborre-Larver (*Melolontha vulgaris*). Paa Roskildeegnen har Larverne næsten ødelagt ca. 10 Td. Land Byg. Der findes indtil 7 Larver pr. Kvadratalen (M. Greve).

Smælderlarver (*Agriotes sp.*). Fra de fleste af Landets Egne er indløbet Beretning om betydelige Angreb af Smælderlarver. I en Del Tilfælde har Omsaaning været nødvendig og Angrebene karakteriseres som usædvanlig slemme.

Kornjordloppens Larve (*Phyllotreta vittula*). Fra Aabenraa skrives: Har i flere Tilfælde gjort en Del Skade og særlig i et enkelt Tilfælde tyndet Grønjordshavre (L. Ravn).

Håarmyg (*Bibionidae*). I en Bygmark ved Jerslev har der været Angreb i nogle Pletter, hvor Sæden tyndedes stærkt. Myggene sværmede d. 20. Maj (P. Grøntved).

Stankelbenslarver (*Tipula paludosa*). Medens vi i sidste Maaned kun modtog enkelte Beretninger om Angreb af disse Larver stiller Sagen sig nu anderledes. Der foreligger en hel Række Meddelelser om ondartede Angreb baade fra Sjælland, Fyen og Jylland, navnlig i Sønderjylland synes Skaden at være meget udbredt. Fra Aabenraa skrives saaledes: Angrebet af Stankelbenslarver i Afvandingsomraadet ved Tønder betyder en Katastrofe. Store Arealer er fuldstændig raseret. Larverne optræder ikke kun i 1. Aars Korn i de ompløjede Enge, men ogsaa hvor der allerede er pløjet et eller to Aar. Bekæmpelsen med Schweinfurthergrønt er indledet og gennemført mange Steder, men i mange Tilfælde kan der ikke gøres noget, da Pengene mangler. Der er konstateret betydelige Angreb i næsten alle Egne af Landsdelen, f. Eks. ved Bolderslev, paa Als, ved Løjt og paa Haderslev Næs (P. Rasmussen). Fra Vejen-Brørupnegnen: I April mærke-

des ingen Angreb, men i første Halydel af Maj iagttoges adskillige Steder slemme Angreb, der overalt havde meldt sig ret pludseligt, antagelig paa Grund af Nattefrostsens Ophør (H. Land-Jensen). Adskillige Beretninger af lignende Indhold foreligger. Sært nok synes Brønderslev-Eggen i Aar at gaa temmelig fri for Angreb.

Fritfluelarver (*Oscinis frit*). Enkelte Meddelelser om Angreb i Hvedemarker. Angreb i Havre synes sjældne.

Brakfluen (*Hylemyia coarctata*). Der meldes om nogle spredte Angreb i Vintersæden. Enkelte ondartede Angreb er fundet i Sydsjælland (M. Bakman) og i et Tilfælde i Københavns Amt, hvor Hvede efter Helbrak var slemt beskadiget (K. Larsen).

BÆLGPLANTER.

Kløveraal (*Tylenchus dipsaci*) optræder i skadelig Grad ved Tune Landbrugsskole paa Rødkløver uden at det er muligt at finde Angreb i Hvidkløver (H. Drewsen). Angreb er forøvrigt konstateret adskillige Steder.

Lucerneaal (*Tylenchus dipsaci*). I en 4. Aars Lucernemark, hvor der i Fjor var Angreb i en mindre Plet, er der i Aar meget stærkt Angreb (H. Bagge, Tystofte).

BEDER.

Aadselbillen (*Blitophaga opaca*) har optraadt ondartet nogle Steder. Den er rapporteret fra Kollekolle (Gregers Hansen). Fra Mariboe-egnen skrives: Baade i Sukker- og Runkelroemarkerne har der været ret stærke Angreb. Omsaaning har dog kun i faa Tilfælde været nødvendig. Hvor begge Slags Roer staar i Nærheden af hinanden, kunde det synes som om Runkelroerne var værst medtaget (Poul Ruder). Fra Abed: Angrebet er ret almindeligt her paa Eggen. Angrebene synes at være værst i tidligt saaede Marker (H. Vestergaard). Endvidere meldes om ondartede Angreb fra Kløversted pr. Borup (A. Nøhr Poulsen).

Runkelroe-ebillen (*Atomaria linearis*). Fra Møen meldes om Angreb i en Mark, hvor der ogsaa var Runkelroer sidste Aar. Plantebestanden tyndedes saa stærkt, at der maatte saas Kaalroer i Stedet (H. Hansen).

KORSBLOMSTREDE.

Kaalthripsen (*Thrips angusticeps*) er optraadt skadeligt flere Steder. Fra Møen skrives: Var i en Kaalroemark tilstede i meget stort Antal. Roerne blev stærkt hæmmet i Væksten og fik det karakteristiske Udseende med skeformede Blade. Mange Planter gik helt bort (H. Hansen). Fra Næsgaard: 14 Tdr. Land har været saa stærkt angrebet, at praktisk talt alle Planterne havde skeformede Blade. I en halv Snes Dage stod Planterne stille i Væksten. Angrebet synes nu at være overstaaet (P. N. Gaardmand). Angreb er endvidere fundet ved Tune (Drewsen) og Rørby, nær ved en Mark, der var angrebet sidste Aar. Ogsaa Kiddike er angrebet (P. Grøntved).

Glimmerbøsser (*Meligethes aeneus*). Beretningerne lyder ret forskelligt, men der har været en Del Angreb, der tegnede til at faa slemme

Følger. Regnen har dog de fleste Steder gjort sin Virkning og hæmmet Billerne saaledes, at Billefangerne kun hist og her har været i Brug.

Jordlopper (*Phyllotreta* sp.). Kun fra enkelte Lokaliteter meldes om ondartede Angreb, der nødvendiggjorde Omsaaning. Middelstærke Angreb var ret almindelige i Maj, men hæmmedes af Regnen. Fra Samsø skrives, at man ikke i de sidste 10 Aar har set eller hørt Tale om ondartede Angreb af Jordlopper (Riis Vestergaard).

Raps-Jordloppen (*Psylliodes chrysocephalus*). Fra Sydsjælland, Samsø og Pjedsted meldes om svage Angreb. Fra Møen skrives: Angrebene er meget udbredte og ondartede, og mange Marker er i Foraaret ompløjet fordi Planterne var fulde af Larver. Det er iagttaget at Angrebene er værst paa løs eller knoldet Jord, hvorimod der paa haard og jævn Jord var mindre Angreb (H. Hansen).

Skulpesnudebillen (*Ceutorrhynchus assimilis*) optraadte i stor Mængde sammen med Glimmerbøsserne paa Øtoftegaard (Roelsgaard).

Stankelbenslarver (*Tipula paludosa*) har en Del Steder angrebet Kaalroerne. Fra Ølholm skrives saaledes: En Kaalroemark paa 2 Tdr. Land var paa store Pletter omtrent helt raseret i Løbet af et Par Dage. Mærkelig nok var det særlig paa Bakkesiderne, hvor Jorden var stærkt leret, at Angrebet var stærkt. De lavere liggende Dele var mindre medtaget (S. K. Larsen). Ogsaa fra Ribe Marsk skrives om Angreb i Kaalroer (C. I. Christensen).

FRUGTTÆER.

Bladlus (*Aphidae*). Paa Frugttæerne saas stærke Angreb meget tidligt.

Hindbærbiller (*Bythurus tomentosus*) har mange Steder taget stærkt fat og man søger at bekæmpe dem ved Afrystning eller Pudring.

Snudebillen (*Otiorrhynchus singularis*) har mange Steder gnavet Blade og Skud paa Frugtbu (Hindbær, Brombær m. m.) samt ædt af Barken paa Æbletræernes tynde Grene.

Blommehvepsen (*Hoplocampa fulvicornis*). Mange Steder tegner Angrebene til at faa alvorlige Følger. Æglægningen bemærkedes fra ca. den 15. Maj. Nu ses de »stukne« Frugter overalt.

Frostmaalerlarverne har i Aar været stærkt paa Færde, hvor Bekæmpelse er forsømt. Ogsaa paa Kirsebær og Stikkelsbær er Angreb almindelige. Paa Stikkelsbær er det særlig Bærrene, der angribes.

Pæregalmyggen (*Contarinia pyrivora*). Den 24. Maj saas de første angrebne Frugter. Angrebene er ofte meget slemme.

KØKKENURTER.

Jordlopper (*Phyllotreta* sp.) har gjort en Del Skade i Køkkenhaven.

Bladrandbillerne (*Sitona lineata*). Hist og her er Ærterne blevet gnavet saa meget, at Væksten er hæmmet derved.

Hindbærnsnudebillen (*Anthonomus rubi*) har længe været paa Færde og gør navnlig i Jordbærrene megen Skade. Dybdal synes at angribes meget stærkt

Snegle (*Agriolimax agrestis*) har i Københavns Omegn gjort megen Skade efter Regnens Komme. Særlig er det gaaet ud over Agurker (Mosegaard).

PRYDPLANTER.

Rodaal (*Heterodera radicola*) fandtes paa Friland i Rødderne af Vinterasters og Iris. Angrebet paa Iris, der ikke før er set her i Landet er ejendommeligt derved, at Rodbarken ofte brister, saaledes at de opsvulmede Aalehunner delvis blottes (som hos *H. schachtii*).

Rosenboreren (*Ardis bipunctata*). Fra Vonge skrives: optræder mange Steder til stor Fortræd. Ikke sjældent er næsten alle Skud angrebet, saa Blomstring er udelukket (N. P. Jensen).

PROSPER BOVIEN.
